

VIEŅYBĒ

LITHUANIAN DAILY

LII. METAL. 274 (565) N.

Telephone: EVergreen 7-7840

BROOKLYN, NEW YORK, KETVIRTADIENIS, 1938 M., GRUODŽIO-DECEMBER 1 D.

Tik stiprindami ir tobulindami savo
rėšime mes patys, ir mūsų darbą nesėd

ie spaudą sustip-
derliu.

ŠIANDIEN

Keisti norai
Vokiečių įtakos saikas
Juoda darys baltu
Niekio sau žodžiai.

VYT. SIRVYDAS

Su mūsų tautine vienybe kaip su ta "Muncheno taika". Visi šaukė "taika, taika", bet tikros taikos kaip nėra, taip nėra. Visi mūsų laikraščiai (ypatingai kairieji) nuolat apie Amerikos lietuvių tautinę vienybę kalba, bet jos kaip nėra, taip nėra.

Kodėl? Jei gudrus, žmogau, tai pasakyk! Turbūt, tikrenybėje niekas jos nenori: net tie, kurie kasdien ją vardą deklamuoja. Arba, jei nori, tai storu kaklu, kurio nenori nulenkti kilo brolio lietuvių įsitikinimus pagerbti.

Rusijos likimas bus saikas tikrosios Vokietijos įtakos Vidurio Europoje. Rusinija tai pats ryškiausias apgraužtos Čekoslovakijos kraštas, apgyventas ukrainiečių tautybės žmoniu. Lenkai, bijodami autonomijos, kurią Rusinija gavo, nori tą kraštą atiduoti Vengrijai, kuri jį valdė pirm karo.

To paties nori ir vengrai, kurių ministrų kabinetas persitvarkė, bet neįsileido nacių palinkimo asmenų. Lenkų ir vengrų remiami teroristai veržiasi Rusinijon ir kelia neramumus, kurių priedanga Rusinijos atplešimas ir jos autonomijos sunaikinimas norima atlikti. Lenkija čia nori du žuikių sauti: viena, ji sunaikins pirmutinę pasaulyje autonominę ukrainiečių rusinų valstybę, kuri galėtų patarnauti branduoliu ir penkiems milijonams dabar lenkų vergijoje gyvenančių ukrainių. Antra, Lenkija ir Vengrija įgytų bendrą rubežų ir tokiu būdu kaip ir pastutu keičia Vokietijai į Rumuniją ir Vidurio Europos gilumą.

Vokietija, tačiau, pareiškė, kad Rusinijai nustatyti rubežai yra "galutini" ir nekeičiami. Lietuviams įdomu sekė šį veik atvira lenkų ir vokiečių kovą.

Reiškia, prošeponai maloniai kalbės apie lietuvių, o lietuvių apie prošeponus. Bent taip praneša Associated Press žinia iš Varuvos, kuri sako, kad abi valstybės sykiu paskelbė savo norą per laikraščius ir per radiją teikti tik viena kitai prielankias žinias, tikslu sudaryti draugišką atmosferą, kurioje būtų išrišta bendri valstybiniai klausimai. Tokiu būdu, tiesą apie lenkus Lietuvos piliečiai tegalės pasiskaityti tik Amerikos ir Brazilijos lietuvių laikraščiuose.

Tai vis Munchio "taikos" vaisiai! Na, ką gi? Lietuvių jokios "prielankios" žinios neprigaus, nes lietuvių žino, kad pas lenką nėra nei garbės, nei žmoniškumo, nei teisybės. Apie jį ką gero rašyti, nėra pagrindo.

Klaipėdos dienraštis Vakarai cituoja Vokietijos nacių organą Beobachterj, kurio korespondentui klaipėdiečiai Neumannas pareiškė:

"Pasaulis gali būti tikras, kad mes ne per plauką nenukrypsime iš teisės kelio. Mes nesame tokie trumparegiai, kad nepripažintume lietuvių tautai teisės gyventi, ar norėtume jai atimti gyvenimo galimybes. Bet mes reikalaujame mums statutu pripažintų teisių, dėl kurių mes kovosime viso-

DALADIER NORI VISAI PANAIKINTI KOMUNISTŲ PARTIJĄ PRANCŪZIJOJ

Rengiasi nutraukti sąjungą su Sovietų Rusija ir susitarti su Vokietija

100 MEDŽIOTOJŲ UŽPUS-TYTI MAINE VALSTYBES MIŠKUOSE

BANGOR, Me., lapkr. 30 d. — Atsidarius Maine valstybėje medžioklės sezonui suvažiovo daug medžiotojų, bet šiomis dienomis kilusios sniego pūgos apie 100 medžiotojų užpusė Maine miškuose. Medžiotojai iš miškų visai negalėjo išvažiuoti. Dabar pagalbos būriai jau išgelbėjo apie 50 medžiotojų, o kitų vis dar ieško.

TOLIAU TARSIS EUROPOS REIKALAIS

WARM SPRINGS, Ga., lapkr. 30 d. — Prezidentas Rooseveltas praneša, kad jis toliau tarsis su Amerikos pasiuntiniais Vokietijoje ir Italijoje Europos mažumų ir kitais reikalais. Taip pat pranešama, kad šiomis dienomis iš Londono atvyks J.A.V. pasiuntinys Londone p. Kennedy, kuris taip pat dalyvaus tuos pasitarimuose.

GRANATA SUDRASKĖ VAIKUS

ŠIAULIAI. — Judeikvyvos km., Kelmės valsč. ūkininko Jankausko vaikai, vienas 5 metų, kitas 7 metų, kartu su 14 metų kaimynų berniuku troboje arde surastą laukuose granatą, kuri sprogo ir sunkiai sužalojo abu mažamečius Jankauskus, o kaimyno vaikas nuostabiū būdu paliko visai nepalietas. Grįžę iš bažnyčios tėvai rado troboje šurpų vaizdą — be sąmonės, kraujuose paplūdusius vaikus. Abu tuojau buvo nugabenti į ligoninę, kur vienas netrukus mirė.

Derybų su Lenkija terminas paaiškės netrukus

KAUNAS. — Užsienių reikalų ministerijos ekonominiame departamente gauta žinių, kad Lenkijoje jau baigiama ruoštis toliau tęsti prekybos derybas tarp Lietuvos ir Lenkijos. Derybų su Lenkija terminas paaiškės dar šį mėnesį.

Iš Vokietijos į Japoniją išskrido naujasias Vokietijos lėktuvas su penkiais lakūnais ir vienu keleiviu. Jie iš viso skris apie 9.300 mylių distanciją. Nusileis tik tris kartus.

Rumunijos policija sulaukė 100 fašistų, jų tarpe vieną merginą.

auto katastrofos žuvo 24 ir sužeista 197 žmonės.

— Lietuvos degindarius siūloma išsiųsti į darbo stovyklą.
— Vilniaus lenkų spauda rašo, kad į Kauną per Kalėdų šventes ruošinama didelė darbininkų ekskursija.
— Lietuvos ir Lenkijos susisiekimo ministerijų pareigūnai tarėsi Varėnos tilto statymo reikalą.

mis legalėmis priemonėmis". Neumannas, kaip žinoma, yra naciųjaujančių klaipėdiečių vadas. Numatoma, kad jis būsiąs būsimos direktorijos pirmininkas.

SENATORIUS LODGE NORI PADIDINTI SENATVĖS PENSIJĄ

WASHINGTON, D. C., lapkr. 30 d. — Massachusetts valstybės senatorius Henry Cabot Lodge pareiškė Bostono laikraščių korespondentams, kad ateinančioje Kongreso sesijoje jis pasiūlys naują įstatymą sumanydamas įvesti visam krašte naują senatvės pensijų įstatymą, kuriuo tam tikro amžiaus sulaukę žmonės gautų nemažiau \$60 mėnesiui pensijos.

JEIGŲ UŽPULS DAR VIENĄ NACIŲ VADĄ, IŠŽUDYS VISUS ŽYDUS

BERLIN, lapkr. 30 d. — Kai kuriuose Amerikos laikraščiuose tilpė skaitytojų pasiūlymai, kad iš Amerikos reikią į Vokietiją pasiųsti keliolika žymių žmogžudžių ir įsakyti jiems nužudyti Vokietijos Fuehrerį Adolfą Hitlerį. Apie tai patyrė Vokietijos nacių laikraščiai tuojau paskelbė, kad jeigu bent koks žydas pasikesintų nužudyti ne tik Hitlerį, bet ir kitą kokį Vokietijos nacių valdininką, tai naciai nužudytų visus esančius Vokietijoje žydus. Nacių smoligijai organas įspėdamas pasaulio, o labiausiai Amerikos žydus priduria, kad tą pačią dieną kada įvyktų atentatas ar pasikesinimas nužudyti bet kurį nacių vadą, prasidėtų masinės žydų žudynės Vokietijoje.

VOKIETIJA TURI 18 KARIUOMENES KORPUSŲ

BERLIN, lapkr. 30 d. — Vokietijos spaudos žiniomis, Vokietija dabar, prijungus Austriją ir Čekoslovakijos sudetus, iš viso turės 18 kariuomenės korpusų, kurie sudarys apie 1,060,000 vyrų.

EGIPTAS STEIGIA SAVO KARO LAIVYNĄ

CAIRO, Egiptas, lapkr. 30 d. — Egipto ministrų kabinetas vakar nutarė pradėti steigti karo laivyną. Tam tikslui paskirta \$4,756,950. Karo laivai bus Anglijos konstrukcijos.

MINEJO LIETUVOS SPAUDĄ

VILNIUS. — "Kurjer Wilenski" 305 Nr. įdėjo istisą puslapį apie Lietuvos spaudą. Ten trumpai apibūdinta visa Lietuvos dienraštinių spauda, įdėtas straipsnis apie Lietuvos teatrą. Santvoro eilėraščių ir J. Marcinkevičiaus novelė "Reklama".

Australijos vyriausybė nori sudaryti su Jungtinėmis Valstybėmis naują prekybos sutartį. Tuo tikslu atvyksta specialus atstovas iš Londono.

Mažuosie Baltuosie Rūmuose. — Jungtinių Valstybių Prezidentas pakeliui į Warm Springs, Ga., aplankė savo mažuosius Baltuosius Rūmus, kur jis tarėsi su savo diplomatais mažumų ir kitais aktualiais klausimais.

VOKIETIJOS NACIAI NORI ĮKURTI NEPRIKLAUSOMĄ UKRAINĄ

Naujoji Ukraina būtų sudaryta iš Lenkijos, Rusijos ir Rusinijos ukrainiečių žemių

BERLIN, lapkr. 30 d. — Spaudos žiniomis, Vokietijos nacių vadovybė dabar, baigusi reikalą su sudetu vokiečiais daugiau dėmesio kreipia į Sovietų, Lenkijos ir Čekoslovakijos ukrainiečius. Pagal nacių planą, kuris dababr svarstomas Vokietijoje, naciai su lenkų pagalba nori sudaryti naują nepriklausomą Ukrainos valstybę, kurią sudarytų Sovietų Ukraina, Lenkijos Ukraina ir Čekoslovakijos rusinai. Žinoma, už Lenkijos Ukrainą Vokietija turėtų duoti nors kompensaciją Lenkija užleisdama, ar leisdama jai pasiimti teritorijos kitur. Tokiam nacių planui labai pritaria Amerikos ir Kanados ukrainai, kurie jau seniai dirba įsteigti nepriklausomą Ukrainos valstybę. Tokią valstybę įsteigus Vokietija duotų Ukrainai savo specialistus ir politinę paramą. Kaip tas manoma įvykdyti, nežinia, bet Sovietų Sąjunga ir net Lenkija vargu su juo galės sutikti, vien tik dėl to, kad nacių dominuojama Ukraina Lenkijos pašoneje sudarytų pavojaus Lenkijai. Nors dabar Lenkijos Vokietijos santykiai kiek pablogė, bet jeigu Lenkija visi nukryptų nuo vokiškos orientacijos politinės linijos, tai naciams tektų savo dabartinius planus visai pakeisti. Kad lenkai dėl to susirūpinę parodė jų vėliausios pastangos sudaryti naują valstybių koridorių tarp Vokietijos ir Sovietų Sąjungos.

Miškų padegėjas. — David I. Trewitt, dvaro sargas, kuris prisipažino padegęs Pietinės Kalifornijos mišką. Jis sakė, kad išvertęs ant sausos žolės karštus pelenus, bet manęs, kad jie užgesė. Gaisras, kaip žinoma, padarė nuostolių už apie 10 ml. dolerių.

NEPATENKINTI RUSŲ SPAUDOS ATSHLEPIMAIS APIE KLAIPĖDĄ

TILŽE. — Sovietų Sąjungos spauda vėliausiu laiku plačiai komentavo padėtį Klaipėdos krašte ir vokiečių valdymą. Ryšium su tuo "Tilsiter Allgemeine Zeitung" įdėjo straipsnį apie Klaipėdą, kuriame griežtai pasisako prieš Sovietų spaudos susirūpinimą Klaipėdos reikalais ir kad autonomijos įgyvendinimas esąs tik Klaipėdos ir Kauno reikalas.

ANGLAI REIKALAUJA FRANKISTŲ GRAŽINTI DU LAIVUS

LONDON, lapkr. 30 d. — Anglijos vyriausybė pasiuntė Ispanijos frankistams notą, kurioje reikalauja sugrąžinti du konfiskuotus anglų prekybinius laivus.

LEKTUVO NELAIEMEJE ŽUVO PENKI ŽMONES

POINT REYES, Cal., lapkr. 30 d. — Netoli šios vietos į jūrą įkrito didelis keleivinis lėktuvas, kuris su penkiais keleiviais skrido į Pietų Ameriką. Lėktuvas lūžo pusiau. Penki žmonės žuvo, o du išgelbėjo.

1 MIL. DOL. ŠIAURES IR PIETŲ AMERIKĄ SUARTINTI

WASHINGTON, lapkr. 30 d. — Jungtinių Valstybių vyriausybė paskyrė vieną milijoną dolerių metams palaikyti artymus santykius tarp Šiaurės ir Pietų Amerikos valstybių. Bus įsteigta tam tikra įstaiga, kurios darbas bus rūpintis tų gerų santykių palaikymu. Jos darbu bus sekti ir sulaukyti Europos totalitarinių valstybių veiklą ir veržimąsi į Pietų Ameriką.

ORAS

Numatoma: Apsniaukęs. Temperatūra nepasikeis. Saulė teka 7:00, leidžiasi 4:29. Dienos ilgis 9 val. 28 min.

JAPONIJA UŽDARO DURIS Į KINIJĄ

SANCHAJUS, Kinija, lapkr. 30 d. — Japonijos karo vadovybė Kinijoje aiškiai įspėjo sveltimas valstybes, kad Jangtse upė svetimų valstybių laivams uždaryta ir ji nebus atidaryta iki Japonija ras reikalo atidaryti.

Jangtse upės uždarymas reiškia nutraukimą prekybos su Centraline Kinija, kuriai Amerika, Anglija ir kitos valstybės parduodavo labai daug prekių. Japonija tas "Kinijos duris" atidarys tiki tada kada bus baigtas kinų-japonų karas ir Kinijoje bus kita vyriausybė, palanki Japonijai.

SUSITARĖ J.A.V. KUBOS PREKYBOS REIKALAIS

HAVANA, Cuba, lapkr. 30 d. — Pulkininkas Basista, kuris šiomis dienomis lankėsi Jungtinėse Valstybėse, praneša, kad susitaręs su Jungtinėmis Valstybėmis prekybos reikalais. Jis pareiškė, kad Amerika sutiko sumažinti muitų tarifą Kubos cukrui, o Kuba sutiko atidaryti savo rinkas Amerikos ryžiams ir kitiems žemės ūkio produktams.

Kauno mieste 11,462 mokyklinio amžiaus vaikai

KAUNAS. — Pagal Kauno miesto Savivaldybės padarytą registraciją, Kauno mieste yra šiais mokslo metais mokyklinio amžiaus 11,462 vaikų. Lietuvių vaikų yra — 7,923, žydų — 2,903, vokiečių — 170, rusų — 343, lenkų — 83 ir kitų tautybių vaikų — 38.

VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY UNITY
Oldest Lithuanian Newspaper
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Published daily except Sundays and Holidays by Lithuanian Press Corp., Inc.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3, 1879

Advertising rates on application

PRENUMERATA

Table with 2 columns: Subscription type (Brooklynas ir užsieniuose, Metams, Pusei metų, Trims mėnesiams, Vienam mėn.) and Price (\$7.00, \$3.75, \$2.00, \$0.90).

Visais reikalais adresuokite: Lithuanian Press Corporation 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

LIETUVOS KARIUOMENĖS DVIDEŠIMT METŲ SUKAKTIS

Sio lapkričio 23 d. nepaprastomis iškilmėmis atšvęsta Lietuvos Kariuomenės šventė. Šių metų kariuomenės šventė buvo nepaprasta eilinė, bet dvidešimtmečio sukakčiai paminėti.

Nepriklausomybė paskelbta, 1918 m. vasario 16 d., tačiau ją reikėjo įkūnyti ginklo pajėga. O kur ji? Okupantai apie ją ne kalbėti neleido.

Sia proga žemiau spausdiname VIENYBĖS bendradarbio pulk. leitn. Balčiūno prisųstą istorinę medžiagą apie Lietuvos kariuomenės organizavimą ir jos garbingus žygius Lietuvos nepriklausomybės kovose pirmaisiais metais.

1918 m. spalio mėn. į Vilnių atvyko patys pirmieji Lietuvos savanoriai, alpa išgirdę savo vadų balsą stoti į lietuviškuosius ginkluotuosius būrius.

Daugelio valstybių praeities patyrimas įrodė, kad galingesnė ta kariuomenė, kuri naudoja didesnę ir visuotinesne piliečių paramą ir pasitikėjimą, kuri sugeba išlikti švari įvairiais valstybės gyvenimo momentais, kuri valstybės piliečių akyse yra kaip valstybės sargybinis, kuriam nesvarbu vidaus kasdieniškumas, o rūpi svarbiausia jo pareiga — išsaugoti nepriklausomybę.

Prieš 50 metų gausesniais būriais pradėjo plaukti jauni tvirti lietuviai į šią šalį sau laimės ieškoti. Tuoj atsirado ir inteligentijos bei daugiau kunigų. Darbas organizavimu parapijų ir pašelpiųjų draugijų ėjo visu smarkumu.

Lietuvos kariuomenė kaip tik tuo gali pasidžiaugti, nes ji per tuos 18 metų, kada buvo nutraukti stambieji karo veiksmai, ne tik nenutolo nuo visuomenės, bet vis tampa ir tampa priau su ja susilieja, pati eina į ją, kad susiliėtų į vieną tautą.

Prieš 50 metų gausesniais būriais pradėjo plaukti jauni tvirti lietuviai į šią šalį sau laimės ieškoti. Tuoj atsirado ir inteligentijos bei daugiau kunigų.

Lapkričio 23 diena nėra oficiali valstybinė šventė, bet tą dieną niekieno neverčiami piliečiai kelia vėliavas, sveikina savo kariuomenę, kviečiasi karius prelegentus, kad supažindintų juos su savosios kariuomenės praeitimi.

Kad lapkričio 23-ji nėra valstybinė šventė, tai tas tik primena, kad kariuomenei dabar nelaukia švęsti, kad jai reikia juo daugiau dirbti ir budėti.

Lietuvos kariuomenė kiekviena svarbesne proga su dekingumu prisimena tą dvasinę ir medžiaginę paramą, kurią jai ir visai Lietuvai teikė broliai amerikiečiai anais sunkiaisiais Lietuvos laikais, o taip pat ji džiaugiasi šandie, kad užjūrio broliai be įsitikinimo skirtumo myli Lietuvą ir vertina jos sargybinių — kariuomenę.

Metams po metų bėgant tie mūsų lietuviški inteligentai, žiūrėdami kad tik sau galėtų gyvenimą pasidaryti, vis daugiau išperėdavo naujų politikiškų partijų ir tas pražūtingas darbas iki šiai dienai neužsibaigia.

1917 m. rusų revoliucija leido Rusijoje išsiklaizdžiusiems lietuviams pradėti tėvynės nepriklausomybės atstatymo darbą. Tačiau tuo pat laiku ir vokiečių okupuotoji tėvynė pradėjo užsimegsti pirmieji nepriklausomybės daigai.

Mūsų lietuviška laikraštija susirūšiusi su politikiškoms partijoms, atstumia čia augusį jaunimą nuo lietuviško veikimo. Mes neturime nė vieno lietuviško laikraščio Amerikoje, kuris bendrintų lietuvišką amerikonišką gyvenimą pritaikant čia augusiam jaunimui.

Toliau, Saulė sako, kad mūsų Susivienijimai yra pagėidaujami tautinei vienvei pradžia, bet pilnos vienybės, tokios, kur "turime susivienyti kūnu, siela, pajautomis ir tikėjimu", jie neįstengia įkurti.

Todėl ar nebūtų svarbu šaukti Amerikos lietuvių kongresą artimoje ateityje? Tinkamiausias laikas būtų šaukti tokį kongresą 1939 metais, kada įvyks pasaulinė paroda New Yorke.

SENOJE PAKELĖS KALVĖJE (IŠ PRAEITIES ROMANTIKOS)

—O vieną kartą,—vėl sako jis,—atejo pas mane toks ponaitis ir prašosi priimti pas save, noris kalvystės amato pramokti. Gerai, sakau, nėra man ko pavydėti. Tai ir pristaciaus pradžioje dumplės sukti. Geras buvo vaikas, dirbo už tris, kad kur reikėdavo kūju smagiai padaužti, tai duodavo, kad kibirkštys pro stogą lekia, stipriausias gelžius sulig miero išlankstydavo.

lelės, nė visi "driveldreikai," jei bagočius buvo ir matė kad jau praskutinioji ateina, tai siūsdavo Liepojun daktaro, ale tas daug aukso kaštavo... Va, anas kelias ir suka Liepojun,—pirstu parodė.—Pasiims maisto, arkliais pašaro maišų maišus, vėžiman įsidės kelis atsarginius ratus, juk nežinau kokie orai kelyje gali užklupti... Tai gerai aptampydavau aš ratus, o žmogus, Pono Dievo pasiprašęs, ir pasileisdavo, va, anuo keliu daktarėlio... O paskui veizėsiu aš, ir parvažiuoja žmogus su tuo daktarėliu. Ale išvažiuo raitais, o parvažiuoja rogėmis, Kurso dvaruose pasiskolintomis... Ale taip jau vis ir nutikdavo... Išeisiu aš priešais ant kelio ir sakysiu jau: bereikalo, be reikalo, grįkite atgal... Dvi naktis būdėjome krikščioniškai šermenyse, keturis kartus valgyti davė, o užvakar palaidojome... Atsidus žmogelis daktarą parvežantys:

—Ir nė karto per amžėl nesirgai, bičiuli, tokius sunkius kūjus kilnodamas? Kitą kartą reikėjo gerai apsimislyti dėl sirgimo,—sako kalvis, žilus ūsus braukdamas.—Po tą kartų buvau nupuolęs ant strėnų... Tai nuėjau pas pirtininką, davė gerą garo, išpėrė strėnas sluotomis, sutrynė žolelėmis ir buvau sveikas. Nebuvo mūsų šalyje kitą kartą daktarų, nė su žiburiu nebūtom rades... Buvu Mosėdyje toks aptiekorius, bet vis apsišnapsavęs buvo, priza-dinti negalėjo. Tai žmonės gydė tada pirtininkai... Pradės žmogus nebėgaluoti, skausmai sumims, tai ir eina į pirtį. Išperia gerai, iškaitina ir terptintu su pirtininku. Geras buvo lgnotas, anuose laikuose buvo pirtininku...

—Amžinatils,— nabagėlis nė daktarėlio nebesulaukė... Na, ir buvo laikai... Iki iš kur prigaudavo daktarą, žmogus jau seniai linksminosi tarp šven-tųjų... Prie aptiekoriaus nė visada prieisi, tai tautos sveikatingumu rūpinosi miestelio pirtininkai... Todėl ir suprantamas yra tas nuosirdus dėkingumas, reiškiamas dabartinei vyriausybei už pristeigimą mūsų krašte visiems prieinamų sveikatos punktų. Tą dėkingumą girdėjam visur provincijoje be paliovos kartojanti.

—O jei liga žmogų čiupdavo ir žiauriai, kietai prispausdavo prie lovos, kaip beneisi iki pirtininko?... —Ek, taip ir atiduodavo Dievui dūšią... Ne-buvo daktarų. Jei nebeпадėdavo nė jokios žo-

Kai po kurio laiko vėl teko tuo pačiu keliu sugrįžti, senoji pakelės kalvė buvo uždaryta. Žmonės pasakė, jog senasis kalvis jau Dievop nukeliavo... Ir kiek daug anų dienų romantikos išnyko kartu su griūvančiomis senomis pakelės kalvėmis, buvusiomis prie didelių viešelių, ar kryžkelių, einančių iš Peterburgo, Vilniaus, Kurso, ar žemių prūsų...

Kiek dabartinė Kinija turi gyventojų: 250 mil., ar 500 milijonų?

Prancūzų mokslininkas dr. Ležandr, kuris gyveno Kinijoje labai ilgai, mėgina apskaičiuoti tikrą Kinijos teritorijos gyventojų skaičių. Dr. Ležandr rašo:

vidutiniškai turi po 4,7 asmenis, tai dabartiniai metu Kinijos gyventojų skaičius neturėtų būti didesnis kaip 280 mil. žmonių, tačiau turint galvoje, kad kraštas pakelia per paskutinius dešimtmečius tiek nelaimių, tikriausia, Kinijoje nebus šiuo metu daugiau, kaip 250 mil. gyventojų.

—"Ryšium su japonų-kinų karu laikraščiai prirašo fantas-tinius skaičius apie Kinijos gyventojus. Vieni teigia, kad Kinija turinti 400 mil. gyventojų, kiti teigia net 500 mil. gyventojų, Kinijoje. Tačiau tenka pasakyti, kad Kinijoje niekad nebuvo padaryta gyventojų surašymo ir visos panašios statistikos neturi jokio dokumentalinio pagrindo. Tame seniausios kultūros krašte net nėra jokių registruotų gimimų, vedybų ir mirimų aktų. Tad, kuo remiantis galima būtų nustatyti nors apytikriai Kinijos gyventojų skaičių?"

Ir Hitleris savo šalyje pasiryžo įsteigti CIO kaip kad J. A. V. Tiktai skirtumas tame: J.A.V. CIO reikia Committee for Industrial Organization; o Hitlerio CIO pažymi Coal, Iron and Oil, kuriuos jis siekia Českoslovakijoje ir Rumunijoje.

ŽIEŽIRBOS

Tulas tautietis susirūpinęs Amerikos Lietuvių Tautinė Taryba, štai kokiais žodžiais užbaigia savo straipsnį: "Vyrai, pagalvokit, ko snaudžiate?" Meldžiamasis, jei snaudžia, tai nė galvot nereikia, "ko?"—jie miego nori!

Jei klerikalų spauda kopijuoją iš kairiųjų spaudos melagystes, kurios tenai yra specialiai fabrikuojamos, tuo nereikia stebėtis, o ypač atsimenant žėnynčioje iš sakyklos girdėtus žodžius: "Ka Dievas nori nubausi, tai jam pirma protą atima."

Savo laikų Kinijos didikai — mandariniai skaitė, kad Kinijoje esama 60 mil. šeimų, tačiau to dar nepakanka, nes gi reikia žinoti kokio didumo tos šeimos. Kadangi Kinijoje žmonių daugėjimas per gimimus labai didelis, tiesiog milžiniškas, tai laikoma, kad kinų šeimma yra vidutiniškai iš 6,3 ligi 8 asmenų. Tačiau ir mirtingumas Kinijoje yra milžiniškas. Vaikai ligi vienerių metų amžiaus miršta Kinijoje nuo kiekvieno šimto net 60, o turint galvoje, kad Kinijoje nuolat mirštama masiniai nuo visokių katastrofų, epidemijų ir pan., tai ir iš likusių 40% mažai kas lieka. Panašiai yra taip pat ir su suaugusiais. Reik atsiminti, kad Kinijoje paskutniais dešimtmečiais beveik nesibaigia naminiai karai ir todėl užuot daugėjęs, kinų skaičius turėtų dar smarkiai mažėti.

Taip, gėda ir bėda tiems, kuriems trūksta savų miščių!... Lenkijai su Lietuva sudarius santykius, o ypač komercinius, dabar Lenkija į Lietuvą siūncia ir žemės tyrinėtojus, o Lietuva eksportuoja į Lenkiją bajorus. Dabar Lenkijos diplomatai trina savo rankas ir džiaugiasi taip "gausiu ir pelningu" bizniu... Pasirodo, kad lenkai, kaippo tauta, kas šeši mėnesiai sukyla—vienmarškiniai, apikaklės nesagiotos, viertplaukiai, bėgioja savo valstijos pasieniais ir halasavoja... Matoma, tokiu būdu, per juos, pasireiškia pono Twardausko patriotiškumas. Tačiau, žinant pono Twardausko asmens savybes, galima drąsiai sakyti, kad tai nėra labai pavojinga liga—tik poniško patriotiškumo karkas!

LIETUVIŠKA ARABŲ PASAKA

Retas kuris lietuvis neskaitė arabų pasakų—Tūkstantis ir Viena Naktis. Be abejonės nė vienas pavydėjo Aladinui stebūklingos lempos, su kurios pagalba galima buvo visokius užsigėidimus gyvenime pasiekti. Bet SLA nariams nėra jokio reikalo pavydėti Aladinui stebūklingos lempos. Jų redaktorius ir be tos lempos žada tik arabų pasakose nusakomus stebūklus padaryti. Tik nutarkite SLA centrą iškelti į Pittsburghą ir turėsite tuos stebūklus.

Ištikro SLA organo redaktorius pereitos savaitės Tėvynės num. patiekia puikią moderninių laikų lietuvišką arabų pasaką. "Susivienijimo centras naujoj vietoj" rasinį kiekvienas perskaitys didžiausiu smagumu. Tai linksma pasakaitė, kurioje gražaus jūmoro nestinga ir kuri parodo poeto vaizduotės fantazijas.

Bet gi SLA nariai privalo tą savo redaktorius rašinį įvertinti tik kaip linksmą, gražią pasakaitę ir nedaugiau. Kiek galima arabų pasakų stebūklais patikėti, tiek galima patikėti ir Tėvynės redaktorius pasakai apie jo piešiamo SLA centro įrengimą tik už \$23,575. Ir tai su visiu persikraustymu ir visiu kuo. Jei piešiamas namus su visomis patalpomis ir veltui gautų, tai, vargiai tą visą būtų galima įrengti už tiek pinigų, jau nekalbant apie persikraustymo išlaidas.

Vis tik negalima nesistebėti tokiu Tėvynės redaktorius agitacija už kelimą SLA centro, kurią jis remia vien pasakiškomis teorijomis. Jei galima apseiti su \$23,575 dviejų namų nupirkimui ar jų pastatymui, su taip įrengtomis patalpomis raitinėms ir Tėvynės spaustuve bei su tais visais įvairiems viršininkams ir susirinkimams dideliais kambariais ir muziejais, su tais gėlynais ir medžiais ir net su visu persikraustymu, tai Tėvynės redaktorius turėtų nurodyti kur tokius namus jis mano pirkti ar statyti. Taipgi turėtų smulkmeniškai visas išlaidas nurodyti, kiek kuriems reikalams jis mano išleisti. Be tokių nurodymų jo tą visą agitaciją galima tik paprastu sapnū pavadinti.

Nejaugi manoma, kad SLA nariai yra lyg kokie maži vaikai ir juos galima tokiomis pasakiškomis teorijomis sužavėti. Jau tokia arabų pasakomis paremta agitacija liūdi, kad SLA centro kelimo klausimas pačių jo iniciatorių tik juokais paverčiamas. Todėl SLA nariams neverčyti juokus krešti su tokiu reikalu, kuris susijęs su dešimtimis tūkstančių dolerių išlaidų. SLA turtas yra visų organizacijos narių turtu ir visų narių pareiga tą turtą saugoti.

SPAUDOS APŽVALGA

Nei su Vokietija, nei su Lenkija

Kataliku Darbininkas sekamais žodžiais nusako Lietuvai pagėidaujama užsienio politika, kurios, deja, dabar sunku siekti, nors ji ir visų sąmoningų lietuvių pritarimą turėtų. "Vokiečiai žada ekonominę gerovę ir politinę globą. Lenkai tiek susipranta, kad gero- vės nesifilo (būtų per daug juokinga), bet pasižada būti globėjais ir gynėjais. Nė su vienu jų Lietuvai pakeliumi. Vokiečių tvarka ir ekonominė pažanga taip, bet seka paskui griežtas nacizmas, sistematingas nutautinimas ir pasinėrimas vokiečioje kultūroje. Lenkai tiek mums pažįstami, kad sutartys ir pažadai realios vertės neturi. Beto, ji persilpna atspara vokiečiams, su kuriais neužilgo turės susikirsti. Kaimyniškai su abejais santykiu būtų tikslu ir normalu, bet dėtis į tampa su bet kuriuo sąjunga — pražūtinga".

kavo, rugpiūtyje davė tik \$1.50, o rugsėjyje \$38.33.

Ir pati komiteto valdyba nesiskubina aukas siūsti, nes sako turinti įdė \$479.05. Tiesa, žada pasiūsti tuoj \$200. Pa-lyginus, tačiau suma, kurią išprašė politiniams kaliniams Lietuvoje, aišku, kad savo marškiniui nė tiek mūsų komunistų vadams rūpi, kaip svetimi. Gali būti, jie žino, kad politinių kalinių Lietuvoje tik- renybėje maža, o ir tie mažos politinės vertės, todėl nesirūpi- na jais, kaip rūpinasi ispanais? O, gali būti, neapykanta Lietuvai ir viskam kas lietuvišką jai tiek juose įsigyvenusi, kad net savo klasės darbo žmones kalinius mažiau vertina, negu svetimtaučius ispanus?

Saulė Pasviečia Visuomenei

51-mą metų Mahanojūje einanti Saulė pasižiūri į Amerikos lietuvių visuomenę ir joje randa:

"Galvų ir Saliomono protų nestoka lietuvių tarpe, tik trumpa rankų, ir dar sykį, rankų. Stoka drūtų rankų ir sveiko proto, senovės Gediminų, Vytautų ir kitų didvyrių".

Toliau, Saulė sako, kad mūsų Susivienijimai yra pagėidaujami tautinei vienvei pradžia, bet pilnos vienybės, tokios, kur "turime susivienyti kūnu, siela, pajautomis ir tikėjimu", jie neįstengia įkurti.

Politiniai Kaliniai Letuvoje

Laisvė deda laišką tulo J. (iš Kauno), kuris dėkoja už politiniams kaliniams "skirtus 225 dolerių", bet nepasako, ar tie pinigai gauti skirtam tikslui, ar ne. Politinių kalinių Lietuvoje, sako, apie 600 (Laisvė vieną syk jų suskaitė pavardėmis tik 65, pusė buvo žyda). Matyti, kas tokio negero yra su visu šiuo klausimu, nes kairioji mūsų visuomenė, kaip "Lietuvos Draugų komitetas" skelbia, politiniams kaliniams šepos mėnesį visai nieko neu-

Vyt. Širvydas

LIETUVIU LIKIMAS AMERIKOJE

(Daugiau bus)

SJY

TAKE IT OR LEAVE IT

It may be true, as our elders assert, that many younger Lithuanian Americans are more interested in how they should spend their evenings, than how they will end their days. But it is equally true that the average modern boy or girl of twenty has arrived easily at knowledge which older persons acquire only after long experiments.

Unable to see things from the same angle as the younger folk, our elders are invariably suspicious of any effort or activity of the former, no matter how commendable the purpose may be, if an older is not pulling the strings behind the scenes. And they frequently become quite peeved if the youngsters refuse to become the puppets at the ends of those strings.

It would be less than fair, however, to assert that we younger Lithuanian Americans are more sinned against than sinning. The fact is that too many of our younger leaders are too quick to place the responsibility for their own misdeeds upon the shoulders of their elders. And the resultant wrangling consumes much of the little time and energy available for the accomplishment of anything worth-while.

There is no justification for this state of affairs. Why so many of our youngsters should almost universally look upon the old timers as a bunch of nose old fogies, and why so many of our elders should consider the youngsters nothing more than a pack of nerry upstarts, is not immediately apparent to the naked eye. The situation is most certainly not conducive to worth-while accomplishments.

It is interesting to note that in the rare instances when both our younger and older leaders decide to broaden their attitude toward one another, the result is a notable contribution to the name, character and traditions of Lithuanian Americans.

And so, I take this opportunity to give three rousing cheers for the Darius-Girenas Aero Club of New York for proving the truth of the observations contained in my preceding paragraph. Air-minded young men, led by Pilot Paul Saltenis, Antanas Alekna and Valentinas Kaminskis, conceived the idea of purchasing and donating a modern plane to the Šauliu Sąjunga of Lithuania.

With the invaluable cooperation of men like Juozas Ambraziejus, no longer young in years, plans were formulated to collect the necessary funds. The strength, enthusiasm and determination of youth, plus the advice and experience of age: the result? Pilot Paul Saltenis took the crated plane by boat to Klaipeda, whence he flew to Kaunas, where the beautiful, shining new plane was turned over to the Šauliai as a gift from the Lithuanians of America! The Šauliai, similar to our own National Guard, received its first wings from America!

LITHUANIAN DANCE GROUP WINNING WIDE RECOGNITION IN NEW YORK

Director Describes Activities of "Lyratės" and "Lyracičiai"

BY MRS. LILLIAN ANTANAVICIUS

BROOKLYN, N. Y.—Be-

cause many readers are unacquainted with the "Lyratės" and "Lyracičiai," I would like to clarify a few salient points concerning the purpose, organization and activities of this dance group. Perhaps I may, at the same time, abolish a few of the misconceptions which exist regarding our general existence.

Only Known N. Y. Group

First, may I say with all due pride, that the "Lyracičiai" is the only well-known and long established dance group in New York and its vicinity, and perhaps even in the East. I have known a few promising groups around Pennsylvania and Brooklyn, but they have not continued in their fine work.

However, our group is not as well known among Lithuanians as it should be. I may even venture to say that the Finns, Swedes, Danes, Ukrainians, Italians, Germans and even Poles know us better than our own Lithuanians—a condition I deplore, and hope to remedy.

Group Non-Political

Let us hope that with this information and the confirmation of our sincerity in working for Lithuanian culture we will gain new friends among Lithuanians.

Right here and now, I believe, is the time to state that this group is *not* connected with any political or religious group. It is run solely on my own initiative and the enthusiastic and admirable participation of the various members. Men, women, boys, and girls, of the most widely varied and clashing backgrounds have danced with us. Of course, one reservation is that they must all be of Lithuanian descent.

No Interest in Convictions

We have drawn the line against only one type of member: the one with definite Communist leanings or associations. All others are welcome, and all come, regardless of political or religious background. We are not interested in that.

Wherever we go we promulgate as much knowledge of Lithuanian—the land, the customs, the song, the dances, the traditions—as is possible in a limited program.

Strive for Authenticity

For the past four or five years we have visited, cajoled, bothered and invited various people to help us in our research for authenticity of costume and dance. And it has been no mean job. Old and young Lithuanians have been most generous in their efforts to help us recall dances, customs and costumes. We have been promised assistance from Consul General Budrys, composer Žilėvičius and composer Stasys Šimkus, among others.

We have been among the first to wear as a group the most closely authentic Lithuanian costume. With the recent change of costume in Lithuania, we are preparing to re-outfit ourselves in order to remain truly authentic.

Repertoire Varied

Our repertoire, however, is not limited solely to Lithuanian folk dances. We include dances of other nations, ballet, comic, and modern dance. And we do have fun! Especially when we perform.

We've exhibited Lithuanian dances at the Brooklyn Museum, Church-in-the-Bauerie, Pythian Temple, Rockaway Jewish Community Center, Metropolitan Opera House, the Rainbow Room in Rockefeller Center, Randall's Island Stadium, The New School for Social Research, Barnard and Teachers College at Columbia University, among others.

Next Appearance Jan. 11

We are now working diligently to help create, with other Lithuanian groups, an outstanding Lithuanian Evening for the New York Daily Mirror on January 11th at the Manhattan Center, 9th Avenue and 34th Str., New York City; as well as a Lithuanian Month in March at the Brooklyn Museum and the Central YWCA. We hope to see all the Lithuanians turn out *en masse* to what promises to be an important advertisement for Lithuanian culture.

There is so much more I could tell you of my group, if only space and time would permit. At best, I hope that every reader has found this little biography of service in arriving at a better understanding of the "Lyracičiai" and their work.

SONGSTRESS — Lovely Cobina Wright, Jr., socialite youngster who has begun a singing engagement in the Sert Room of the Waldorf-Astoria, New York. She has also started rehearsals as a leading player in Jacques Deval's anti-Nazi drama, "Lorelei." Miss Wright is a descendant, through her mother, of William Bradford, governor of Plymouth Colony. She is a cousin of Diana Bythe, daughter of John Barrymore, and one of the Whitney clan.

WHITE FINGERS

Young mouth grasping its bed-time kiss,
Curly head nodding, picture of bliss,
Tired eyes closing, toys put away—
Clenched on the coverlet, white fingers lay.

A drizzling rain, a noise filled night,
A muddy hole in the shell-burst's light,
A sudden roar, flash of day...
Dripping with red blood, white fingers lay.

Rows of white crosses stand in the ground,
The sighing of cold winds an only sound;
New planted flowers in new spaded clay—
Encased in their black silk, white fingers lay.

—V. F. B.

OUR LITHUANIAN FATHERS

One of Them Continues the Story of His Boyhood as Vytautas Vizbara Reports it

Russianization Efforts

The evening before he left, Mr. Brundza gave us a lecture on good behaviour and how we could best serve our country. "The Russians are newcomers and will return from where they come." As a parting gift he gave each of us a 1893 kalendorius, filled with songs, stories, and various household hints. "Tell no one that I gave them to you. Say that a passing beggar left them with you. Next time I come I shall bring others." After he left, we began to plan where to hide our treasured gifts. One found a loose board in the floor under which he hid his book, another chose the little attic, while I gave mine to mother to hide.

We did not forget our benefactor for a very long time. It seemed a shame that so fine and energetic man as Mr. Brundza could not get a position in his mother country. The Russian government planned by sending Poles and Russians to Lithuania and Lithuanian professionals to Poland and Russia to Russianize the two subjected nationalities.

Getting Lithuanian Books

We liked our kalendoriai so much that we followed all the suggestions given and began looking around for other Lithuanian books. Soon we found a small store where a very old man was selling church articles. After we told him just what kind of books we wanted he told us to wait a couple of weeks.

Eventually I found employment with another tailor. Now I received better board and lodging and also pay—60c. per week, supplemented by a few tips when I delivered finished suits to customers. Once I angered a Polish priest, when making a delivery. "Wait and I shall get you something for delivering the robe." He returned with a Polish book worth about 50c. "Here is a very fine gift for you—newly published and certified by the Cardinal." I replied that we had plenty of good Lithuanian books and did not read Polish books. "But this has just been published. You have none like it," he insisted. "Any of our books are much better than that one." I replied, Angered by such obstinacy he took out two cents and flung them down. When I returned to the shop and told the owner what had happened he approved saying "You did well not to take it. Let him send his books to Warsaw." This particular priest had been assigned to our section as punishment for drun-

keness. There were two such priests and the boys found them a good source of ready change. Every morning there was an errand waiting, to get a bottle of liquor, for which a two cent tip and the empty bottle was the reward. Whenever these two alcoholics failed to get their usual stimulant their hands trembled so badly that they couldn't hold mass.

Religion and Medicine

After qualifying as a tradesman, I became a free-lance tailor. While working in Tarpuciu (near Mariampole) village, I happened to be walking along the banks of the Sesupe. Coming toward me that Sunday afternoon was an army surgeon and his wife. "Why are you limping?" asked the Russian. "My leg hurts very much." I replied, Leaning over he examined my ailing limb. "You know where our battalion hospital is located? Come here tomorrow morning and I shall make you as well as new. Yours is a simple operation and you will only have to miss two days from work." His wife expressed her sympathy and urged me to be sure to be at the hospital early the following morning. I hurried home to tell mother the good news. However, she did not share my faith in doctors. "Return to work, my son, you have been entrusted to the care of St. Ann, St. Anthony, —(and several others)—God will cure you, be patient." Sadly I retraced my way to the village not knowing whether to obey my mother or follow the kindly surgeon's advice. During the following week-end visit home, I remarked bitterly that I had patiently waited for 8 years but God had not cured my leg whereas an army doctor could have cured me in two days. This set off a flood of tears—"You are speaking like an Atheist," my mother moaned. "You must bear what you have by the will of God." Such was the faith and teachings of our parents.

Book Searches

In 1901 I returned to the same village to outfit a landowner—Šaukevičius. His wife and three servant girls had gone to church for the last May ceremonies. On their way home, Mrs. Šaukevičiene stopped in at a bakery and then made another call. A spy must have noticed her carrying a package resembling wrapped books because even before the women returned home two carriages of Russian special detectives (Zandarai) and regular police (Zemskiai) drove up and surrounded the house so that no one could get by. The officer in charge, Vonsecki, asked to see Mrs. Šaukevičiene. She hasn't returned as yet," he was told. "She is a heavy woman, close to 300 lbs. and can't walk fast." In the meanwhile one of the girls, with her church dress draped over one arm and a prayer book in her hand opened the door of her room. An alert Zandarai quickly grabbed the book and even more quickly fell over backwards as the indignant maid shot a sturdy fist at his chest. "Help uncle! This filthy swine has snatched my book! Vonsecki and the others ran in to see what the tumult was about. Taking prayer-book from the cowed Zandarai, he glanced at the pages but could find no-

thing more offensive than innumerable pictures of saints. "This book is permitted. Let the girl have it and pray to her heart's content." At this moment Mrs. Šaukevičiene arrived home to find unwelcome visitors. Not knowing what to say she managed confusedly to remark that she must have anticipated guests because she had bought a large cake and unwrapping her parcel she placed it on the table. Seeing that what was supposed to be forbidden Lithuanian literature was nothing more than a "pyragas," Vonsecki apologized for delaying the work of the household and drove off with his two loads of Russians. In order to avoid similar search orders, villagers began to use extreme precautions to keep new prayer books out of sight.

Forbidden Fruit

In spite of the vigilance of the police, the spread of Lithuanian literature increased. It seemed that for every person seized smuggling books several "knygnešiai" sprang up in his place. And strangely enough, the Catholic clergy unknowingly helped to increase people's interest in these forbidden books. In their sermons, the priests denounced worldly readings as Godless and forbade the parishioners to handle such publications. For this publicity the book handlers were very grateful because their business always increased following these sermons. One Sunday, Father Senkus about exhausted his vocabulary in denouncing all publications not edited by the church. Two days later a man, who had previously blankly refused to accept any books from me, came in to ask for "those books that Father Senkus had devoted a whole sermon to" and wondered, "Whether they can be as bad as he pictured them to be." He took ten books away with him and during the following market-day stopped to pay me for the whole set. "couldn't find anything wrong with them," he said. "In fact there were very many useful suggestions in them that I can put to good use." Thereafter, he became not only one of the best customers for any literature smuggled in from Lithuanian printers located in Germany but helped to pass them on to others. There were many instances of this kind. It would be unfair to say that all clergymen in those days were opposed to the spread of the Lithuanian language because several staunch patriots wore priests robes. Yet, the church would find it very difficult to support its boast that the Lithuanian spirit was bolstered mainly by the clergy during this trying period. The priests used the Polish language exclusively and in every parish it was smart to speak only Polish. We owe the preservation of the Lithuanian language not to the priests or other educated professionals but to the lowly villagers and tradesmen who did not attach much importance to the aping of an old enemy but struggled on—even shedding blood—with but one purpose in mind: *Our Lithuanian language and customs shall not die!* Even today the sons and daughters of these immigrant doctors and lawyers either speak Lithuanian very poorly or not at all. In the homes of the less-exalted workmen we will find the younger generation which is capable of carrying on a conversation in Lithuanian.

(To be continued)

REBORN LITHUANIA

(Continued from last week)

Algirdas had left Eastern Lithuania to his son Jogaila, trusting that he and Vytautas would jointly rule the vast Lithuanian territories in perfect loyalty and amity as their fathers had done. But Jogaila, a man of overwhelming ambition, had married the Polish Queen Hedwig in 1386 and from then on worked to unite Lithuania and Poland under his own rule. There were continual dissensions between him and Vytautas which partly lost them the fruits of the Tannenberg victory. The strength of Lithuania was sapped through continuous warfare. She was surrounded by enemies—Slavs to the east, Teutons to the west. An ally was absolutely necessary. The marriage of Jogaila laid the foundation of a Lithuanian Polish alliance. After the death of Vytautas, this alliance, a personal one, depending on the fact that the Poles always elected as their King the reigning Lithuanian Grand Duke, continued, now stronger, now weaker, sometimes nearly non-existent. Neither country wanted to give up its independence and although Lithuania was territorially several times greater than Poland, the Poles were stronger numerically. The partners in the alliance were very often at loggerheads, but surrounded by bitter common enemies, they finally in 1569 established a union somewhat similar to that of Austria-Hungary. Each country had its own constitution, administration, treasury and army but they had a parliament and foreign affairs in common. This union was distinctly unfortunate. The character of Lithuanians and Poles was too dissimilar for agreement to be possible. The affairs of the "Commonwealth," as it was called, badly mismanaged and the union finally ended with the partition of both countries between Russia, Prussia and Austria in 1795. The greater part of Lithuania fell to Russia; her very name was effaced from the map. The once mighty Grand Duchy became the "Northwest Provinces of the Russian Empire."

Under the Russian Yoke

During the union with Poland, Lithuania had known pestilence, famine, war (Russian and Swedish invasion) and frequent domestic strife. But she had been relatively independent, a Lithuanian dynasty for two hundred years (the most prosperous in Polish history) had ruled the Lithuanian-Polish State. Now, under the Russian yoke, she, as well as Poland, was a subject nation. And for Lithuania this subjection was harder to bear because the Russians had determined to completely denationalize this proud Non-Slav people. The Lithuanians could not resign themselves to their fate and eagerly seized every opportunity to strive for freedom.

(To be continued)

Please address all mail concerning this page to the editor, 104-40 117th Street, Richmond Hill, New York. Manuscript should be written on one side of the paper and will not be returned unless accompanied by stamped, self-addressed envelope.

VIENYBĖ

PIRMŪJŲ LIETUVOS ŠAULIŲ SPARNŲ RĖMĖJŲ VAKARIENĖ

Gen. Konsulas Pulk. J. Budrys iškėlė A. Aleknai ir Valentinui Kaminskui Šaulių Žvaigždės

Pereitą šeštadienį, Susivienijimo Salėje, Brooklyne, Dariaus-Girėno Aero klubas ir Amerikos Liet. Tautinio Jaunimo Sąjunga suurošė nepaprastai vašes pagerbimui pirmųjų Lietuvos šaulio sparnų rėmėjų ir kar tu tik ką atvykusį iš Lietuvos, tos dovanos-lėktuvo įteikimo atstovą lak. P. Šaltenį. Vaisėse dalyvavo gražus būrys lėktuvo fondo rėmėjų ir svečių. Viso dalyvavo suvirš šimtas dvi dešimts žmonių. Gal būt buvę ir daugiau, bet rengėjai ta pačia diena jau nepardavinėjo bi lietu, išskyrus anksčiau, kurie rezervavo vietas, mat, norėta tinkamai visus pavaišinti ir valio buvo gaminta rezervuotai. Vakarieniė dalyvavo, be eilės visuomenininku ir gen. kons. pulk. J. Budrys. Vakarieniė pradėta truputi suveluotai, bet tai iš svečių kaltės.

Vakarieniė įvyko mažoje salėje, o didžiojoje salėje jau prieš vakarienię prasidėjo šokiai. Šokių salėje, tam tikroje vietoje, ant stalo stovėjo didelis Lietuvos Šaulių Sąjungos ženklas nupieštas baltame popierėje juodais dažais. Visas šaulių ženklas buvo papuostas dovanos-lėktuvo įteikimo paveikslais, tik pro juos buvo aiškiai matyti juodas Vyties kryžius. Prie to paveikslais išmarginto šaulių ženklo ant stalo gulėjo didelis albumas su paveikslais kurį padovanojo Dariaus-Girėno Aero klubui—Lietuvos Šaulių Sąjunga. Dar buvo dėžė Lietuvos gintaro ir didelis, galvos didumo, apskritas akmuo, kurį lak. P. Šaltenis atvežė net nuo Trakų pilies. Tai senovės lietuvių ginklas. Aplinkui šiuos visus daiktus, tvarkingai buvo išdėstyta keletas Trimito, Kario, Jaunosios Kartos ir Lietuvos Aido numerių. Viši svečiai su dideliu įdomumu apžiūrėjo šią kuklią parodėlę. Parodėlės vedėja Stasė Augutytė nuosirdžiai priėmė svečius.

Tik apie 9 val. svečius pakvietus užimti vietas prie stalų—D. G. Aero klubo pirm. Valentinas Kaminskas svečiams truputį užkandus, pasakė žodį ir pakvietė Amer. Liet. Tautinio Jaunimo Sąjungos pirm. V. talį Bukšnaitį būti vakaro vedėju. Vakaro vedėjas, savo trumpoje kalboje paaškino šios dienos tikslą ir pranešė, kad šios dienos vaisės reikia pradėti linksmoje nuotaikoje, nes anot jo: džiaugiamės laimėtu darbu ir džiaugiamės sulaukę tavo atstovą lak. P. Šaltenį iš

Lietuvos. Todėl jis pakvietė visiems gerai žinomą dainininką ir komiką VIENYBĖS Tarkos redaktorių K. B. Kriaučiūną išpildyti linksmaia programa dalį. K. B. Kriaučiūnas savo juokais ir juokingomis dainomis svečius palinksmino.

Sekantis iš eilės pakvietas tarti žodį Lėktuvo Fondo išdinininkas "Dėdė" J. Ambarziejus. Kalbėtojas savo kalboje aiškiai ir nuosekliai priminė keletą žymių žmonių išsireikšimus. Jis pažymėjo, kad tik tai rimtai pasiriję galime atlikti daug naudingų darbų savo tautai. Kaip išdinininkas priminė likusią skolą ir ragino susirinkusius tai kartu atminti ir pagalbėti jos atsiliginimui.

Gen. Kons. Pulk. Jonas Budrys, kaip Lietuvos atstovas sveikino Lėktuvo Fondo visus rėmėjus. Pabrėžė kokį didelį ir garbingą darbą Amerikos lietuvių šiais metais atliko savo Tėvynei Lietuvai. Prisiminė Dariaus-Girėno žygi ir eilę kitų kilnių darbų. Priminė dabartinę Lietuvos pažangą ir pastebėjo, kad Lietuva, kuri prieš dvidešimt metų atsikėlusi iš karo audrų, dabar kiekvieną dieną žengia į didesnius kultūros progreso kelius. Jau pereinatis metais Lietuva pajėgė atsiusti būrį gražių sportininkų pas Amerikos lietuvius. Baigdamas savo patriotišką kalbą, konsulas sveikino Dariaus-Girėno Aero klubą ir sumanytojus pirmųjų Lietuvos šaulio sparnų: pirm. Valentina Kaminską ir sek. Antaną Alekną apdovanojo Lietuvos Šaulių Sąjungos žvaigždėmis. Visi svečiai šį momentą palydėjo trukšmingu rankų plo jungai už suteiktą brangią ir dė įteikta Lietuvoje).

Vakaro programos vedėjas V. Bukšnaitis pakvietė D. G. Aero klubo pirm. V. Kaminską tarti žodį. V. Kaminskas susi- jaudinęs, bet patriotiškoje savo kalboje trumpai apibėgo lėktuvo pirkimo laikotarpį. Trumpai pažymėjo Aero klubo istoriją ir išreiškė nuosirdų padėkos žodį Lietuvos Šaulių Są- jungai už suteiktą brangią ir vertingą dovaną.

Antanas Alekna, kaip visuomet, savo patriotiškomis ir ugingomomis kalbomis publikai susiteikia gerą įspūdį. Šį kartą jis pastebėjo savo kalboje Dariaus-Girėno žygio pirmąsias rengimosi dienas. Priminė kelius, kai kurių nesuapratusių lietuvių pasireikšimus, Lietuvos dvi dešimts metų laisvo gyvenimo

sukaktį. Dariaus-Girėno žygio penkių metų sukaktį, pirmųjų Lietuvos Šaulių Sąjungos sparnų reikšmę. Baigdamas savo kalbą išsireiškė šiais žodžiais: "Nuosirdžiai esu dėkingas Lietuvos vyriausybei ir Lietuvos Šaulių Sąjungai už suteiktą man ios garbingos dovanos. Bet tegu šioji garbingoji dova na—Šaulių Žvaigždė nebūna liudininku, kad jau pilnai atlikau savo pareigą Tėvynei Lietuvai, bet tegu skatina mane dar didesniems ir kilniems tautos darbams."

Paskutiniu kalbėtoju buvo garbės svečias lak. P. Šaltenis. Šaltenis savo ilgoje kalboje aiškiai papasakojo savo peryven tus išpūdžius Lietuvoje ir Vilniaus krašte. Lakūnas kalbėjo apie pusę valandos ir svečiai atydziai iš klausė. Jo kalba buvo įdomi ir vaizdinga. Plačiai nupasakojo dovanos-lėktuvo įteikimo išpūdžius. Pareiškė Lietuvos šaulių didelį dėkingumą Amerikos lietuviams. Baigdamas savo kalbą Šaltenis apdovanojo pirmąsias gen. Kons. J. Budrį ir paskiau visus pirmųjų Lietuvos šaulių sparnų rėmėjus ženkleliais. Šiuo kartu buvo apdovantoti tik Brooklyno, Long Island City ir Maspeth, L. I. rėmėjai. Poniai Bui-vydienė įteikti ženkleliai perduoti Moterų Vienybės valdybos narėms. Gruodžio mėn. 11 d. Kasmočių salėje Great Neck L. I. bus apdovanojami Great Necko, Babylono, Port Jefferson, So. Jamesport ir Port Washingtono rėmėjai.

Reikia pažymėti, kad šioje vakarieniėje dalyvavo eilė veikių, kaip iš jaunesniųjų ir iš senesniųjų: VIENYBĖS red. S. E. Vitaitis su žmona, inž. K. Buivydas su žmona, K. B. Kriaučiūnas su žmona, K. Rogers-Radzevičius su žmona, Vikt. Raudonaitis su žmona. Ant. Grunskis su žmona, adv. K. R. Jurgėla, adv. Vokietaitis, D. Alekna su žm., Pranas Kirda su žmona, Vyt. Vizbara su žmona, Kraujalis su žmona, p-nia Augutienė su dukrele, ponia Nemanienė su dukrele, p-lė O. Petronytė, p-lė M. Juozapaitytė, R. Paulauskas su žm. Citavičius su žmona ir visiems gerai pažįstami ir pirmutiniai šaulių sparnų rėmėjai, kurie au kojo stambiausią auką p. Pe-tronė ir Petras Atkočičiai ir eilė kitų, kurie čia sunku būtų išvardinti.

Skanius vakarieniės šeimini-kėmis buvo: ponia T. Klimienė, ir p. Rakštienė. Prie stalų gra- žiai patarnavo L. I. Birutės Merginų Klubo narės: Sofija Šinkūnaitė, Amelia Baliukaitė ir Helen Sugūky. Vyriausiu šeiminininku buvo Jonas Gude-lis. Svečių ūpas buvo jauskus. Už tai svečiai net iki antrai valandai linksminosi prie šau- nauš Jono Navicko orkestro.

Arūnas.

NAUJŲ METŲ BALIUS

SUTIKTUVIŲ RENGIA

MOTERŲ VIENYBĖ

KNAPP MANSION SALEJE
554 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.

SESTADIENI,

Gruodžio-Dec. 31

Visas pelnas skiriamas labdarbei
Ižanga \$3.50 Pradžia 8 v. v.

Saunus Operetės choro susipažinimo vakaras

Lapkričio 25 d. Lietuvių Piliečių Klubu, apatinėje salėje, Brooklyno Lietuvių Operetės choras surengė susipažinimo vakarėlį. Susipažinimo vakarėliu vadinama todėl, kad jis buvo lyg ir repeticija, bet ta repeticija praleista nesimokinant dainuoti, bet jau pasirodant. Ką naujai susiorganizavęs choras ir jo nariai gali atlikti. Taigi jamė atsilankę kai kurie svečiai pasakė atatinkamas prakalbes.

Merginų kvartetas: Genovaitė Geruliuotė, Elena Zujūtė, Elena Atkočiaitienė ir Birutė Jančiūtė padainavo "Supinsiu dainužė" ir "Gegutė raiboji". Smuiko solo pagrojo Juozas Žemguly. Baritono solo padainavo Osvaldas Bagdonas "Ar aš, tau sese, nesakiau" ir chorui pritariant—"Gale lauko toli". Soprano solo padainavo Antanina Ligeikaitė "Kur tas šaltinėlis" ir chorui pritariant—"Atskrend" sakalėlis". Baso solo padainavo Frank Stuperis "Saulėle raudona" ir "Šalia kelio vieškelio". Vyrų kvartetas: Jonas Atkočius, Antanas Gudonis, Jonas Pronskus ir J. Latinis padainavo "Kai aš turėjau kaime mergelę" ir kitą dainelę. Pats choras padainavo "Plaukia Nemunėlis" ir "Ažuolas". Visų dainavimas išėjo gerai, nors dainininkai programo pildymui prisirengė vietoje, tą patį vakarą.

Kadangi parengime dalyvavo ir keletas artimų choro draugų.

Tel. Market 3-5357
Michael Akialis, Jr.
Laidotuvių Direktorius
195 Adams St., Newark, N. J.

Clement Voketaitis
ADVOKATAS
80 COURT STREET,
Brooklyn, N. Y.
Tel. 1 Triangle 5-3622

168 GRAND STREET,
Tel. 1 Evergreen 8-7179

tai kai kurie jų pakviesta pakalbėti. Gražias ir tinkamas prakalbes pasakė: p. Atkočiaitienė (čigonų karalienė), p. Atkočiaitis ir senas choro veteranas K. B. Kriaučiūnas, kuris padainavo ir porą komišku dainelių.

Pirm programo buvo užkandžiai, o po programo—šokiai. Programą vedė choro pirmininkas P. Bajoras. Chorui dirigavo ir visiems programo pildytojams akompanavo choro mokytoja p-lė Violeta Tamkiūtė. Valgių pagaminimu rūpinosi choro narės ir nariai (susediję po 50c.), gospadinaujant jaunajai Elenai Atkočiaitienei.

LIETUVIŲ MENO TEATRO SUSIRINKIMAS

Lietuvių Meno Teatro susirinkimas įvyksta šį ketvirtadienį, gruodžio mėn. 1 d. 8 val. vak. VIENYBĖS įstaigos patalpose.

Kviečiami atsilankyti prijaučiantieji ir norintieji dalyvauti scenos veikime.

IESKO DARBO
IESKAU DARBO prie automobilių taisymo. Turiu ilgų metų prityrimą. Sužinoti: VIENYBĖS administracijoje. (274-6).

Dr. H. MENDLOWITZ
Perkėlė savo Williamsburgo ofisą 1 822 BEDFORD AVE
nuo 1 Taylor St. BROOKLYN, N. Y.
Tel. Evergreen 7-1312
PRIEMIMO VALANDOS:
nuo 1 val. iki 3 val. p. p.
ir nuo 7 v. vak. iki 8 vak.
FLATBUSH OFISAS:
2220 Avenue J

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N. Y.

DOMĖS VISIEMS BIZNIERIAMS
Jau laikas būtų susirūpinti ir duoti savo skelbimas per VIENYBĖ Kalėdų Švenčių ir Naujų Metų progą.

Geležinio Vilko Draugovės narių susirinkimas

Geležinio Vilko Dr-vės narių susirinkimas šaukiamas šį ketvirtadienį, gruodžio 1 d., 8 val. vak. Tautininkų Klubu, Matalpose, 35 Stagg Str., Brooklyne.

Visų Draugovės narių dalyvavimas susirinkime būtinas. Bus renkama nauja Dr-vės valdyba 1939 metams ir aptariami kiti svarbūs reikalai.

Valdyba.

Angliai! Angliai!

Pirkite Anglius Dabar!

LISAUSKO ANGLIŲ CO.

335 Union Avenue,
Nes kainos nuo spalio 1 d. pabrangs.

Telefonuokite tuojau
Evergreen 7-7550
Brooklyn, N. Y.

VINCAS J. DAUNORA
APTEIKORIUS
TIKRA LIETUVIŠKA
APTEIKA
LIETUVIS PAS LIETUVI
229-BEDFORD AVE.
KAMPAS NORTH 4TH GATVĖS
BROOKLYN, NEW YORK

SALDAINIŲ KRAUTUVĖ
Didelis pasirinkimas geriausių saldinių dėžėse iš Amerikos. Taip pat galite gauti saldinių ir iš LIETUVOS
Namie gaminti ledai (Ice Cream)
Geriausi užkandžiai
ALŪS IS KRANO IR BONKUTEMIS
JUOZAS GINKUS
495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
EVERGREEN 4 7142

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand St., Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. Evergreen 7-4335 Kopyčia Laidotuviems

ESTATE of A. J. VALANTIEJUS
T. FRED LEFEVRE, Manager
54-41 72nd STREET, MASPETH, L. I., N. Y.
Telephone NEWton 9-4464 & Michigan 2-1717

BARRY P. SHALINS
(ŠALINSKAS)
84-02 Jamaica Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. Virginia 7-4499 Kopyčia Laidotuviems

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIOS LAIDOTUVĖMS
Tel. Evergreen 8-9770

Phone STagg 2-0783 Night HAVemeyer 8-1158
JOSEPH LE VANDA
NOTARY PUBLIC
337 UNION AVENUE, BROOKLYN, N. Y.

Visi tie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

TARZANAS DRASUOLIS

37. "Ką jūs manote, jie darys mums?" paklausė savo draugų susirūpinęs Bobas. Jeffas pažvelgė į žiaurios laukinių karių veidus ir atsakė: "Aš manau, kad jie neketina teikti mums bet kokių malonumų. Geriausiai, ko mes galime tikėtis, tai ūmos mirties, be ilgų kankinimų. Nužudys ir baigta".

"Gal Tarzanas suras kokį būdą mus išgelbėti", atsiliepė, lyg ko laukdama Mariutė. Jeffas piktai atsakė: "Je, sulauksi tu jo! Jis dabar džiaugiasi laimingai pasprukęs. O gal jis yra susitaręs su šiais juodukais? Juk ne kas kitas, kaip tik jis pats atvedė mus visus į šiuos spąstus!"

Čia visi belaisviai nušilo ir liūdnai ėjo pirmyn, juodųjų karių varomi. Buvo aišku, kad jie jokiū būdu negali pakeisti to, kas jų laukia. Ką juodieji ketina daryti, tas ir įvyks. Jie ėjo. O tuo tarpu medžių viršūnėmis sekė juos narsusis Tarzanas, tuo tarpu negalėdamas teikti pagalbos.

Tarzanas gerai žinojo, kur vedami suimtieji ir kas jų laukia. Visi jie bus įmesti į tuščią medinio stabo pilvą. Puldami per nasrus į šį milžinišką stabą, jie susilaužys kaulus ir, nukritę į kraujų prisigėrusį dugną, mirs tarpe kaulų ir puvesių pirmiau ten įmestų aukų. Baisi mirtis!

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame VIENYBĖS numeryje

Edgar Rice Burroughs, vertė Pijus Bukšnaitis